2025

LVMI "SILAVA"

DARBĪBAS PĀRSKATS

Mežzinātnes pētījumi, idejas, lietišķās izstrādes

SILAVA

LVMI "SILAVA"
DARBĪBA

2025. gads

DARBĪBAS APRAKSTS

Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava" (turpmāk – Institūts) darbojas autonomās kompetences ietvaros saskaņā ar Zinātniskās padomes apstiprinātu LVMI “Silava” vidēja termiņa (2022.–2026. gads) darbības un attīstības stratēģiju – darbības un attīstības plānošanas dokumentu.

Lai īstenotu LVMI “Silava” Nolikumā noteiktās funkcijas, LVMI “Silava” strādā četros darbības virzienos:
- zinātne un zināšanu pārnese,
- mežzinātnes atbalsta kompetences,
- valsts deleģētās funkcijas,
- īpašumu pārvaldība.

Zinātni un zināšanu pārnesi LVMI “Silava” veic sešos pētījumu virzienos:
- mežaudžu audzēšana,
- mežsaimniecības un vides mijiedarbība,
- meža nekoksnes (*non-timber*) un ekosistēmu pakalpojumi,
- kokaugu stādījumi ārpus meža,
- meža tehnoloģijas un
- meža fauna un medniecība.

VALSTS DELEĢĒTĀS FUNKCIJAS

2025. gadā veiktas Nacionālā meža monitoringa aktivitātes atbilstoši Meža likuma deleģējumam. Nodrošināta ZM deleģētās Latvijas kultūraugu gēnu bankas un gēnu datu bāzes uzturēšana. Sagatavoti atzinumi par citās valstīs ražota meža reproduktīvā materiāla izmantošanu Latvijā. Saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas deleģējumu sagatavoti tiešo un netiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju un CO_2 piesaistes aprēķini zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā.

ZINĀTNISKĀ PADOME

Pārskata periodā notika 17 LVMI “Silava” Zinātniskās padomes sēdes.

2025. gada 7. martā Zinātniskā padome par priekšsēdētāju ievēlēja vadošo pētnieku, bioloģijas doktoru Jāni Ozoliņu.

LVMI "SILAVA"

ZINĀTNE

2025. gads

PĒTNIECĪBA

2025. gadā Institūts turpināja un noslēdza darbu pie Ekonomikas ministrijas darbības programmas "Kompetences centri" pētījumu trīs programmām – "P10 Oglekļsaistīgas mežsaimniecības plānošanas programmas prototipa un aprēķinu darbību datu kopu izstrādāšana", "P11 Dižskābarža stādmateriāla ražošanas tehnoloģijas izstrāde" un (kā sadarbības partneris) "F22 Moipu 300 F2 darba galvas izvērtējums jaunaudžu, krājas kopšanas un atjaunošanas cirtēs skuju koku audzēs".

2025. gadā tika turpināta darbība četros LIFE programmas pētījumos: "Ūdens struktūrdirektīvas un Biotopu direktīvas harmonizācija un integrēta apsaimniekošanas pasākumu īstenošana saldūdeņu kvalitātes uzlabošanai Salacas daļbaseinā (LIFE IS SALACA)", kurā Institūts ir vadošais partneris un kurš turpināsies līdz 2028. gadam, "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai (LIFE GoodWater IP)", "Purvu atjaunošana siltumnīcas efekta gāžu samazināšanai un oglekļa uzkrāšanai Baltijas jūras reģionā (LIFE Peat Carbon)" un "Tehnoloģisko risinājumu pilotprojekts zālāju biomasas ilgtspējīgai un klimatam draudzīgai apsaimniekošanai (LIFE UpcyclingGrass)".

Institūts 2025. gadā darbojās sešos Horizon 2020 programmas pētījumos: "Wetland restoration for the future (ALFAwetlands)", "The ForestWard Observatory to Secure Resilience of European Forests (FORWARDS)", "Ietvars augsnes veselības aspekta iekļaušanai politikas veidošanas procesos: augsnes ekosistēmas pakalpojumu ekonomiskais novērtējums un iniciatīvas ieguldījumiem augsnes veselībā (InBestSoil)", "Augsnes biodaudzveidības, ekosistēmu funkciju un pakalpojumu saistība dažādos zemes izmantošanas veidos: no virzītājspēku, slodžu un klimata pārmaiņu noturības identifikācijas līdz ekonomiskajam vērtējumam (BIOservicES)", "Savvaļas un lauksaimniecības dzīvnieku vienota un pastāvīga integrācija Eiropas daudzfunkcionālo ainavu apsaimniekošanas politikā un praksē, iesaistot dažādu interešu pārstāvjus (CoCo)", kā arī pētījumā "ES lauku reģionu attīstības iespēju palielināšana un maza mēroga bioloģisku risinājumu atbalstīšana pārejai uz ilgtspējīgu, atjaunojošu, iekļaujošu un taisnīgu aprites bioekonomiku (RuralBioUp)", kurš 2025. gada augustā tika pabeigts.

Tika uzsākts Interreg Baltic Sea Region Core Project pētījums "Early Forecasting and Monitoring System for Genetic Biodiversity Loss in Keystone Forest Tree Species (DIVERSE_GENE_WATCH)", kā arī turpināti trīs, 2024. gadā uzsāktie Interreg Baltic Sea Region Igaunijas-Latvijas sadarbības programmas pētījumi: "Upmalu mežu apsaimniekošana pamatojoties uz ekosistēmu pakalpojumu novērtējumu (RiForMa)", "Klimata gudri risinājumi bioloģiskās daudzveidības paaugstināšanai, palielinot lapu koku klātbūtni ainavā (ForestBand)" un "Vienota aļņu (*Alces alces*) populācijas apsaimniekošanas sistēma EstLat teritorijā (MooseBelt)". Tika turpināts viens pētījums Zviedrijas Institūta (Swedish Institute) atbalstītās iniciatīvas ietvaros.

2025. gadā Institūts īstenoja 12 pētījumus Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) Latvijas Lauku attīstības programmu ietvaros, no tiem pārskata periodā septiņi tika pabeigti un četri uzsākti. Tāpat tika uzsākti trīs Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstīti pētījumi un deviņi Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam atbalstīti pētījumi. Septiņi no šiem deviņiem pētījumiem ir finansēti ES kohēzijas politikas programmas pasākuma "Pēcdoktorantūras pētījumi" ietvaros un turpināsies līdz 2028. gadam.

2025. gada decembrī tika pabeigts Valsts pētījumu programmas pētījums "Inovācijas meža apsaimniekošanā un koksnes apstrādes pievienotās vērtības ķēdē Latvijas izaugsmei: jauni pakalpojumi, produkti, tehnoloģijas (Forest4LV)", kurā Institūts bija iesaistījies kā partneris kopš 2024. gada septembra.
Pārskata periodā īstenoti septiņi pētījumi Latvijas Zinātnes padomes (LZP) grantu ietvaros, tai skaitā trīs uzsākti, viens turpināts un divi pabeigti.

Tika īstenoti divpadsmit Zemkopības ministrijas atbalstīti pētījumi, t.sk. septiņi Meža attīstības fonda un viens Medību saimniecības attīstības fonda pētījums, divas Dabas aizsardzības pārvaldes atbalstītas sugu monitoringa programmas.

Institūts veicis pētījumus kopā ar ārvalstu un Latvijas komersantiem, kā arī citiem pasūtinātājiem. Tika īstenota sadarbība ar akciju sabiedrībām "Latvijas valsts meži" un "Latvijas Finieris" un citiem komersantiem. 2025. gads bija noslēdzošais gads 11 piecus gadus ilgušām programmām LVMI "Silava" un akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" 2021. gada sadarbības līguma ietvaros.

Pētījumu rezultāti paredzēti praktiskās mežsaimniecības vajadzībām – meža ražības, kvalitātes un veselības palielināšanai, audžu noturības uzlabošanai, nekoksnes produktu racionālai izmantošanai, dabu saudzējošas un ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai, kā arī sugu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.

LVMI "SILAVA"
PERSONĀLS

2025. gads

DARBINIEKI

2025. gadā LVMI "Silava" zinātnisko personālu veidoja 23 vadošie pētnieki, 38 pētnieki un 74 zinātniskie asistenti, no tiem 53 zinātņu doktori un 82 maģistri. Institūtā darbojās arī viena viespētniece.

Zinātniski tehnisko personālu veidoja 78, bet zinātni apkalpojošo (t.sk. Institūta administrāciju) – 15 darbinieki.

Kopējais LVMI "Silava" darbinieku skaits 2025. gadā bija 218.

DARBINIEKU AIZSTĀVĒTIE PROMOCIJU UN MAĢISTRU DARBI

Pārskata gadā doktora grādu mežzinātnē ieguva divi mežzinātnieki, t.sk. viens no tiem – Igaunijā:
- vadošais pētnieks Roberts Matisons ieguva mežzinātņu doktora grādu par promocijas darbu "Ecological plasticity of responses of radial increment od Scots pine and its potential for breding",
- pētnieks Pauls Zariņš Igaunijas Dzīvības zinātņu universitātē (Estonian University of Life Sciences) Pauls Zeltiņš aizstāvēja promocijas darbu "Comparative growth modelling of genetically improved Norway spruce, Scots pine and silver birch forest stands", iegūstot zinātnes doktora (PhD) grādu mežsaimniecībā.

Institūta darbinieki Latvijas Universitātē un Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātē aizstāvēja trīs maģistra darbus:
- zinātniskā asistente Katrīna Eglīte ieguva bioloģijas zinātņu maģistra grādu par pētījumu "Mūžzaļo rododendru spraudeņu rizoģenēze uronskābju ietekmē",
- zinātniskā asistente Kristīne Riekstiņa ieguva mežzinātņu maģistra grādu par pētījumu "Augusta dzinumu sastopamība parastajai priedei (*Pinus sylvestris* L.) un to radīto stumbra defektu saglabāšanās",
- mežsaimniecības inženiere Anna Zadiņa ieguva mežzinātņu maģistra grādu par pētījumu "Skrejuguns sākotnējās izplatības dinamiku ietekmējošie faktori vidēja vecuma priežu (*Pinus sylvestris* L.), egļu (*Picea abies* (L.) H. Karst.) un bērzu (*Betula* spp.) audzēs".

ZINĀTNISKĀ PERSONĀLA NOSLODZE (2020–2025, PLE)

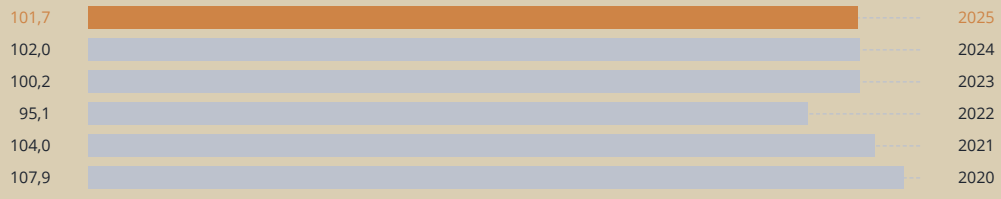

LVMI "SILAVA"
SASNIEGTAIS

2025. gads

ZINĀTNISKĀ PUBLICITĀTE

2025. gadā publicētas zinātniskās publikācijas starptautiskajās datu bāzes iekļautos izdevumos, kā arī citiem meža nozares izdevumiem un presei. Kopumā 2025. gadā SCOPUS un *Web of Science* datu bāzēs indeksētos izdevumos publicēti 77 Institūta zinātnieku zinātniskie darbi, no tiem 54 publicēti izdevumos ar ietekmes faktoru (JIF) virs 1, un 15 raksti publicēti minētajās datubāzēs indeksētos konferenču rakstu krājumos.

ZINĀTNISKO PUBLIKĀCIJU VEIDI UN SKAITS

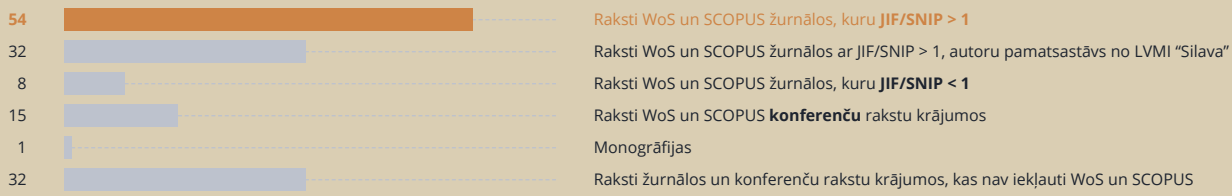

WOS UN SCOPUS ŽURNĀLOS PUBLICĒTO RAKSTU SKAITA DINAMIKA (2014–2025)

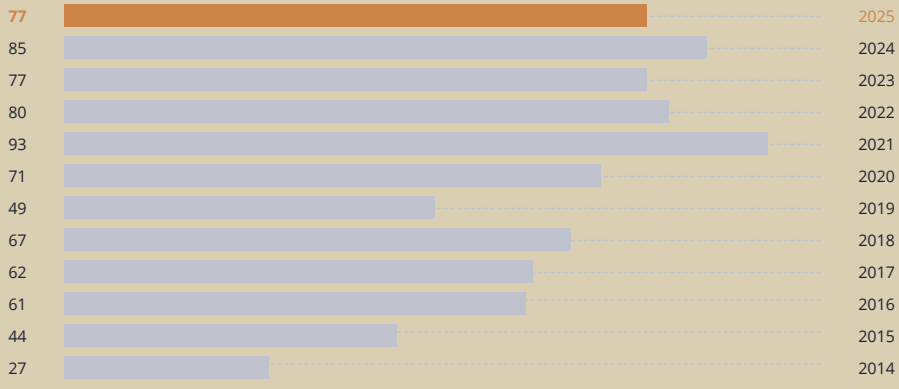

*2025. gadā LVMI "Silava" publikācijām – **augstākais** citējamības rādītājs **25 gadu** periodā: saskaņā ar Web of Science datiem, LVMI "Silava" publikācijas citētas 2280 reizes.*

PUBLIKĀCIJU CITĒJAMĪBA (WOS, 2010–2025)

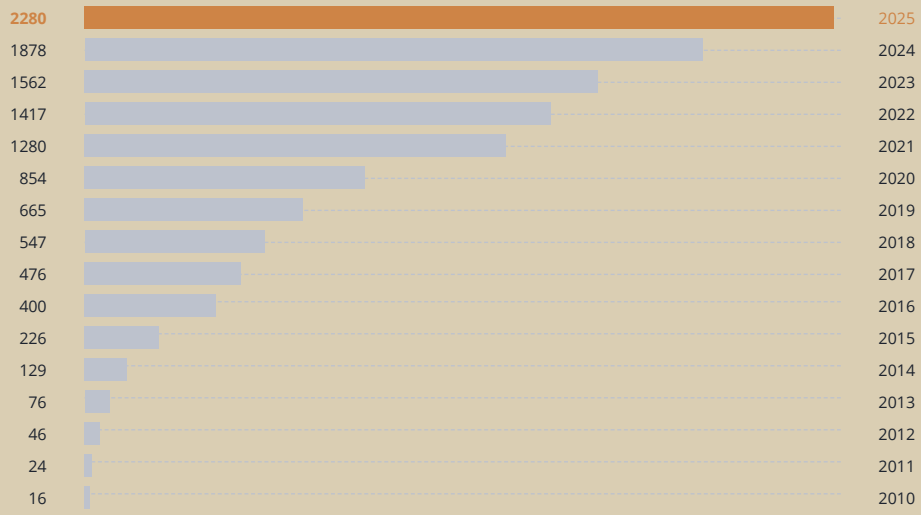

IZDEVĒJDARBĪBA

2025. gadā izdoti divi starptautiskā rakstu krājuma "Baltic Forestry" izdevumi un divi zinātnisko rakstu krājuma "Latvijas Veģetācija" numuri.

PASĀKUMI ZINĀTNEI

2025. gadā Institūts organizēja trīs starptautiskas zinātniskās konferences:

- 12. Baltijas Terioloģijas konferenci "Baltic Mammals in the Turbulence of Anthropogenic Tensions",
- Dendrohronoloģijas konferenci "EuroDendro 2025",
- jau piekto gadu – ikgadējo konferenci "Old-Growth Forests: Policy and Practice" (Vecie meži: politika un prakse).

Institūts piedalās arī citu institūciju organizēto starptautisko zinātnisko pasākumu organizēšanā, t.sk. 2025. gadā starptautiskā konference par mūžizglītības iespējām ilgtspējīgas mežsaimniecības praksei "Conference on Life-Long Learning for sustainable forestry", tiešsaistes konference "Modern Challenges and Actual Problems of Forestry Education, Science and Production" (vadošais organizators – Ukrainas Izglītības un zinātnes ministrija) u.c.

Institūtu zinātniskās darbības un pieredzes apmaiņas ietvaros apmeklē ārvalstu zinātnieki un speciālisti: 2025. gadā Institūtā viesojās Portugāles Nacionālā ģenētikas centra un Nīderlandes Ģenētikas centra pārstāvji, Somijas kūdras augšņu apsaimniekošanas speciālisti, Somijas Meža zinātnieku apvienības (*Finnish Society of Forest Science*) delegācija u.c.

SABIEDRĪBAI

Pārskata periodā turpināta aktīva darbība sabiedrības informēšanas un komunikācijas jomā. Institūts organizēja un piedalījās citu institūciju organizētos pasākumos. Lielākie no tiem – ikgadējā pasākuma Zinātnieku nakts aktivitāte "Mežzinātnes pēcpusdiena", Vidzemes Inovāciju nedēļa, LVM Bioekonomikas skola, "Meža dienas 2025" dabas parkā "Ogres Zilie kalni", meža izziņas pasākums "Meža ABC", "Latvijas meža dienas 2025" Tērvetē, sarunu festivāla LAMPA, AS "Latvijas Finieris" Zaļā klase, "Meža zinībās Zilajos kalnos" u.c.

Institūts aktuālo informāciju publicē mājas lapā (www.silava.lv) un sociālo tīklu profillapās.

2025. gadā tika sagatavotas 13 LVMI "Silava" raidieraksta epizodes.

Tika aktivizēta sadarbība ar Nacionālo enciklopēdiju – sagatavoti un publicēti vairāki šķirkļi par Latvijas mežzinātniekiem. Vietējos masu medijos regulāri tiek prezentēti Institūta zinātnieku viedokļi par zinātnisko pētījumu gaitu un rezultātiem un dažādiem aktuāliem jautājumiem par meža apsaimniekošanu.

APBALVOJUMI UN SASNIEGUMI

Ikgadējām Latvijas Zinātņu akadēmijas vārda balvām tika izvirzīti: Kaspara Buša vārda balvai meža ekoloģijā un mežkopībā Institūta pētniece, bioloģijas doktore Baiba Bambe par ieguldījumu Kaspara Buša zinātniskā mantojuma saglabāšanā un Latvijas mežu un purvu ekosistēmu izpētē, un LZP jauno zinātnieku balvai "Jauno mežzinātnieku balva" – pētnieks, mežzinātņu doktors Aldis Butlers par zinātnisko darbību siltumnīcefekta gāzu uzskaites un prognozēšanas metožu pilnveidošanā un zinātniskā asistente, bioloģijas maģistre Gundega Done par zinātnisko darbību briežu dzimtas pārnadžu ietekmes izpētē uz meža atjaunošanu.

2025. gada novembrī Zemkopības ministrijas medaļu "Par centību" par ilggadēju, mērķtiecīgu un nozīmīgu ieguldījumu mežzinātnē un Latvijas mežsaimniecības attīstībā saņēma vadošais pētnieks Andis Lazdiņš.

2025. gada decembrī meža nozares gada balvu "Zelta čiekurs" nominācijā "Par sabiedrības izglītošanu" saņēma Institūta vadošais pētnieks Agnis Šmits – par labu darbu egļu astoņzobu mizgrauža epidēmijas laikā, kad viņš kļuva par vienu no vadošajiem speciālistiem sabiedrības informēšanā un skaidrošanā.

2025. gada decembrī Institūts saņēma apbalvojumus divās LIFE pētījumu programmu balvu nominācijās:
kā "Aktīvākais LIFE pētījumu ieviesējs publiskajā sektorā" un
kā "Nozīmīgākais LIFE ieguldījums klimata pārmaiņu risināšanā" – par pētījumu LIFE OrgBalt, kā arī kā sadarbības partneris pētījumā LIFE GoodWater IP, kas saņēma balvu "Valstiski nozīmīgākais LIFE pētījums".

LĪDZDALĪBA

2025. gadā Institūta darbinieki piedalījušies Latvijas meža nozares un zinātnes nozares institūciju darbā – Latvijas Meža konsultatīvajā padomē, Meža attīstības un Medību saimniecības attīstības fondu konsultatīvajās padomēs, LU un LBTU promocijas padomēs, Meža pētīšanas stacijas Uzraudzības padomē, akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" zinātnes konsultatīvajā padomē, Ogres Valsts tehnikuma padomē, Latvijas Zinātnes padomē ekspertu statusā.

LVMI "SILAVA"
FINANSES

2025. gads

IEŅĒMUMI

LVMI “Silava” ieņēmumi 2025. gadā bija 10,85 milj. EUR, t.sk. 7,74 milj. EUR (71,4%) – tiešie ieņēmumi zinātnisko pētījumu finansēšanai. Bāzes finansējuma apjoms pārskata peridā – 2,91 milj. EUR.

ZINĀTNISKO PĒTĪJUMU FINANSES UN FINANSĒŠANAS AVOTI (MILJ. EUR)

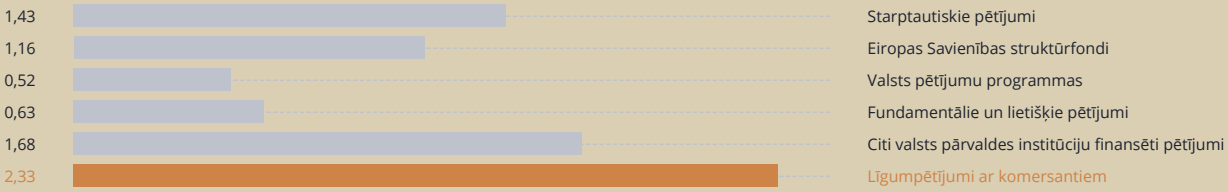

ZINĀTNISKO PĒTĪJUMU FINANSES (2020–2025, MILJ. EUR)

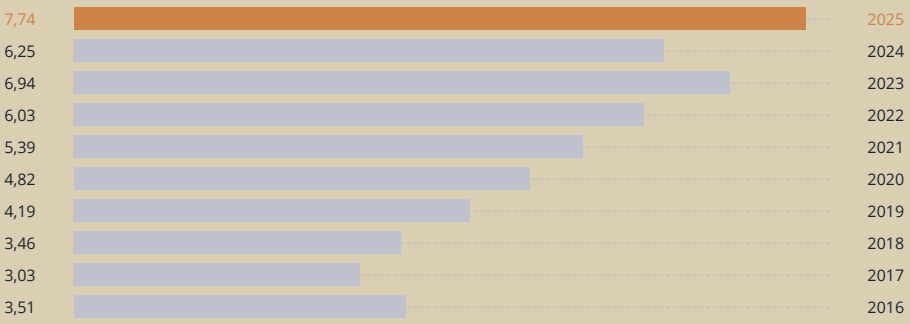

NĀKOTNES IECERES UN TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

2026. gadā plānots turpināt Latvijas pārstāvniecību INTERREG, COST, LIFE u.c. starptautisko programmu ietvaros, kā arī reģionālās aktivitātēs SNS iniciatīvas ietvaros. 2026. gadā tiks turpināta dalība nacionāla līmeņa aktivitātēs meža nozarei aktuālu problēmu risināšanā, tostarp zinātnes atziņu popularizēšana meža nozarē priekšlasījumu un semināru veidolā. Tiks turpināta Nacionālā meža monitoringa un citu valsts deleģēto funkciju īstenošana.

2025. gadā uzsāktā ERAF finansētā projekta "Pētniecības un inovāciju kapacitātes attīstība LVMI "Silava"" ietvaros turpināsies LVMI "Silava" kapacitātes stiprināšana augstas kvalitātes zinātniskās pētniecības un inovāciju radīšanā, veicinot institūta konkurētspēju gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā: līdz 2029. gadam plānots attīstīt materiāltehnisko bāzi, pilnveidot pētniecības infrastruktūru, kā arī atbalstīt cilvēkresursu attīstību.